

som gaar ud paa, at Konferencerne i Haag ikke egentlig vare Fredskonferencer, men Konferencer angaaende folkeretlige Spørgsmaal. Jeg tror, det hviler paa et Fejlsyn. Diplomatkonferencerne, Konferencerne af Staternes Afsendinge i Haag, vare i egentligste Forstand Fredskonferencer. Saavel efter deres oprindelige Program som efter hvad der overhovedet er blevet forelagt dem, havde de de almindelige Foranstaltninger til Forebyggelse af Fredsbrud, til Afværgelse af Krig til deres Formaal. Der er her en Forskel fra den saakaldte parlamentariske Union, danske *Rigsdagsmænds* Konference med andre Landes Rigsdagsmænd, thi denne Forening er udtrykkelig begrænset til eet Omraade, nemlig Voldgiftsagen. Men Konferencen af *Staternes* Afsendinge, som to Gange er afholdt i Haag, har ikke en saadan Begrænsning.

Det er altsaa ikke af denne Grund, disse Konferencer ikke ere naaede til noget Resultat; Grunden ligger et helt andet Sted. Det ligger ganske simpelt deri, at en Aftale mellem Staterne, om hvad hver Stat vil anvende til sit Forsvar, er en saa udviklet Frugt af et Fællesskab mellem Staterne, at den vanskeligt vil kunne tænkes at komme til Stede uden en større Udvikling af dette Fællesskab, end man endnu er naaet til. Lykkeligvis er der paa den sidste Konference i Haag gjort et Skridt fremad i den Retning. Ikke noget stort Skridt, men et Skridt af Betydning, dette nemlig, at Konferencen — efter de Beretninger, som foreligge ogsaa i Pressen — henstiller til Regeringerne at lade disse Konferencer være tilbagekommende og efterhaanden blive periodiske. Det vilde være et stort Skridt henimod en fælles Aktion med Hensyn til Militærudgifternes Nedbringelse. Naa vi saa vidt, som vi ved denne Efterretning skimte at kunne naa, at Staterne faa, om man saa vil kalde det, et mellemrigs Statsraad, da ere vi komne over det Trin, som vistnok maa passeres, inden Staterne kunne komme til en Aftale om Nedbringelse af Militærudgifterne. Men indtil dette naas, er enhver Stat for sig henvist til at gøre sit bedste i Bestræbelserne for dette Formaal.

Hvad enten der nu er Tale om Bestræbelserne for at nedbringe Militærudgifterne, eller der er Tale om de andre store Opgaver, som Haagkonferencerne have haft, er det, forekommer det mig, af megen Interesse at faa at vide, hvorledes Danmarks Virksomhed paa Konferencerne har været, og jeg tillader mig derfor at

henstille til den højtærede Udenrigsminister at give Rigsdagen nogle Meddelelser herom. Det er af megen Interesse for os at vide, hvilke Instruksler der af den danske Regering er givet de Afsendinge, vi have sendt til Haag, og hvilken Virksomhed disse have udfoldet der angaaende de forskellige Spørgsmaal, som dér have været for. Jeg vil derfor meget henstille til den højtærede Udenrigsminister, om han under de Former, som han anser for rigtige, og ved den Lejlighed, han anser for passende, vil meddele Rigsdagen disse Instruksler og vil give Rigsdagen Meddelelse om, hvilken Virksomhed de danske Afsendinge have udfoldet angaaende hver af de Sager, der have været Konferencen forelagt.

Det er dog ikke alene paa dette Punkt, jeg gerne vilde anmode den højtærede Udenrigsminister om Oplysninger, men ogsaa paa et andet ret vigtigt Punkt. Det er jo saa, at i Arbejdet for at forebygge Krig, ere Bestræbelserne for at tilvejebringe Voldgiftstraktater mellem Staterne af stor Betydning. Disse Bestræbelser staa vel endog i første Række i Arbejdet for at forebygge Krig. Der er, som bekendt, tilvejebragt en stor Mængde Voldgiftstraktater mellem Staterne. De fleste af disse ere af liden Betydning, idet de Tilfælde, hvor Staterne ere fritagne fra at underkaste sig Voldgift, langt overveje de Tilfælde, i hvilke de ere forpligtede til det. En mindre Del er bedre, idet Undtagelserne ere færre, saaledes at det lettere kan tænkes, at en Krig kan forebygges ved en saadan Traktat. Men kun en ganske ringe Del er af den fuldkomne Art, der forpligter Staterne til i alle Sager, hvor der ikke maatte kunne naas Overensstemmelse ad den almindelige diplomatiske Vej, at henvende sig til Voldgiftsretten. Her paa dette Omraade er Danmark en Smule særlig stillet. Det er nemlig lykkes den danske Regering at give sit særlige Bidrag til denne Sag derved, at den har afsluttet tre af disse mere fuldkomne Traktater, nemlig en med Holland, en med Italien og en med Portugal. Det kan ogsaa siges, at Rigsdagsmændene have givet deres særlige Bidrag her, idet det er efter dansk Initiativ, at alle Nationers Rigsdagsmænd paa den sidste Konference i London 1906 have vedtaget som deres principale Paastand, at Staterne bør absolut og i alle Sager underkaste sig Voldgift, og at de kun subsidiært, i anden Række, have tilraadet en modificeret Voldgiftstraktat. Altsaa, baade Regering og Rigsdag i Danmark have her givet sit særlige Bidrag til denne Sag, vistnok i fuld Overensstem-